

1558 καὶ 1586, ὅτι τὸν ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα Μουράτ ἡ γυνὴ αὕτη δέταξε κρυφίως νὰ βαπτίσωσι, ἂν καὶ προστίθῃσιν ὁ Μοροζίνης ὅτι αὕτη ἐπραξε τοῦτο οὐχὶ τοσοῦτον χάριν τῆς θρησκείας, ὅσον ἕνεκα τῆς ἐπικρατοῦσης παρὰ τοῖς Τούρκοις δοξασίας, ὅτι τὰ τέκνα αὐτῶν βαπτισθέντα ἔχουσι καλλητέραν τύχην καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐπιληψίαν, ἣν πάσχουσι πλείστοι ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ἀπῆλλαξε τοιοῦτου νοσήματος τὸν υἱὸν αὐτῆς ἕνεκα τῆς ἐκείνου ἀκρασίας (1).

Ὅθεν οὐδεμίᾳ ἀνάγκῃ ν' ἀποδειχθῇ ἐπὶ πλέον τίς ὑπῆρξεν ἡ οἰκογένεια τῆς μητρὸς τοῦ Μουράτ, ἣν οὐδ' ἐκείνη βεβαίως ἠγνόει· ἀλλ' ἵνα δοξάσωσιν ὅτι ἦτο ὑψηλοτέρως περιωπῆς, διηγείτο ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τὰ ὀνόματα τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ ὅτι ἦτο ἕνετ', αἰχμαλωτισθεῖσα ἐν Κερκύρᾳ, ὅτε ὁ πατὴρ αὐτῆς διέμενεν αὐτόθι ἐν στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ.

Ὄντος τοῦ Μουράτ τὸ 1546, ἐν ᾧ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, μόλις 28 ἐτῶν, δῆλον ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ συνεζύχθη μετὰ τοῦ Σελήμ τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου δὲν ὑπερέβαινε τὸ τεσσαρακοστὸν πέμπτον. Ὁ θάνατος τοῦ Σελήμ ἀπεσιωπήθη ἵνα μὴ παράσχη λαβὴν εἰς τὴν αὐθάδειαν τοῦ στρατοῦ. Ὁ Μουράτ ἄμα λαβὼν τὴν εἰδησιν, ἐν Ἀμασίᾳ εὐρισκόμενος, ἀπῆλθε καὶ νύκτωρ ἔρθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μαθὼν δὲ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ ὁ μέγας Βεζίρης, πρῶτον μὲν εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὰ δωμάτια τῆς μητρὸς, ἣν ὑπερβαλλόντως ἐλάτρευε καὶ ἠγάπα, καὶ μετ' αὐτῆς συνεβουλεύθη, εἶτα δὲ αὐτῆς καὶ οἱ λοιποὶ μεγιστᾶνες προσεκύνησαν τὸν νέον ἡγεμόνα. Συνετὴ καὶ ἔμπειρος ἡ γυνὴ αὕτη ἐν ταῖς μηχανορραφίαις τοῦ σεραγίου πλείστον ἴσχυε παρὰ τῷ Μουράτ, καὶ φοβουμένη μὴ ἐλαττωθῇ ἡ ἐπιρροή αὐτῆς ἕνεκα τῆς σταθερᾶς καὶ τρυφερᾶς ἀγάπης, ἣν ἔδεικνυεν ὁ υἱὸς πρὸς τὴν σύζυγον, προσεπάθησε νὰ σαγηνεύσῃ αὐτὸν δι' ἄλλων καλλωνῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ὠφελήθη ἐκ μιᾶς Οὐγγρίδος αἰχμαλώτου, ἣτις εἰς τὴν γοργότητα τοῦ χοροῦ ἦν ὡς τὴν γοητείαν τοῦ ἔσματος δι' ὧν διεσκέδαζε τὸν Μουράτ· καὶ ἐπειδὴ ἡ ζηλότυπος σύζυγος, ἵν' ἀποτρέψῃ αὐτὸν τῆς νέας συμπαιδείας καὶ μηδενίσῃ τὰς ἐρωτικές, σχέσεις τῆς ἀντιζήλου μετεχειρίσθη ἐβραίας τινὰς καὶ ἀπεπειράθη νὰ ποιήσῃ γόητρα καὶ μαγείας, ἡ πανοῦργος Καλὴ ἐπληροφόρησε περὶ τῶν τεχνασμάτων τούτων τὸν υἱὸν αὐτῆς.

Ἐτελεύτησε δὲ ἡ Καρτάνου ἐν ἀκμαίᾳ ἔτι ἡλικίᾳ πεντήκοντα τεσσάρων ἐτῶν. Μαθὼν ὁ Σουλτάνος ὅτι

ἡ ἀσθενεία αὐτῆς προέβαινεν ἐπὶ τὰ χεῖρω, ἐπορεύθη ἵνα ἀποδώσῃ αὐτῇ τὰ τελευταῖα καθήκοντα· ἡ δὲ συνετὴ μήτηρ, ἣτις ζῶσα εἶχε μετριάσῃ τὰ πάθη τοῦ υἱοῦ, τελευταῖα ἔδωκεν αὐτῷ διαφόρους συμβουλὰς διαδοθείσας καὶ ἐπευφημισθείσας καθ' ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν. Κατέλιπε δὲ δύο ἐκτομύρια χρυσοῦ, ὧν τὰ μὲν δύο τρίτα ἐκληροδότησε τῷ υἱῷ, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὰ τέκμια. Ὁ δὲ Μουράτ παρέπεμψε τὸν νεκρὸν τῆς μητρὸς μέχρι τῆς τελευταίας θύρας τοῦ σεραγίου, καὶ διέταξε νὰ ταφῇ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ τοῦ ἀνδρός.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1867.

ΜΙΧΑΗΛ Α. ΜΟΥΤΣΟΠΥΛΗΣ.

ἩΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ἘΝ ΑΜΕΡΙΚῇ.

(Ὁρα φυλλ. 421.)

Γ.

Κομποφακελορρήμοσύνη ἐν Ἀμερικῇ.

Ἡ κομποκεφαλορρήμοσύνη, ὁ ἀνεξάλειπτος οὗτος τύπος τοῦ ἀμερικανικοῦ χαρακτηῖρος, μετεβλήθη ὑπ' αὐτῶν εἰς ἀληθὴ ἐπιστήμην, τὴν ὁποῖαν πάντες τιμῶσιν, ἀναβιδάσαντες μέχρι τῆς ἀνωτάτης περιωπῆς τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας. Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν Εὐρώπῃ οἱ μὲν μεταφυσικοὶ καταγίνονται περιπαθῶς, ἄνευ σκοποῦ κέρδους, εἰς ἀνεύρεσιν τῶν λόγων τῶν θεῶν νόμων, οἱ δὲ φιλόσοφοι μοχθοῦσιν ἀναλύνοντες τὰ πάθη καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ σχολὴ τῶν κομποφακελορρήμόνων τῆς Ἀμερικῆς, ἀρκεῖται εἰς τὴν μελέτην τῆς μωρίας, τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῶν ἀσθενειῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως κερδοσκοπήσῃ ἐπ' αὐτῶν. Τοσοῦτῳ δὲ βαθεὺς ἐβρίζωθη ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τὰ ἔθνη τῶν Ἀμερικανῶν, ὥστε κατέστη ἀναπόφευκτος μοχλὸς, ἢ μᾶλλον ἡ ψυχὴ ἐκάστης πράξεως ἀγαθῆς ἢ πονηρᾶς. Καὶ αὕτη ἡ περὶ τὰ θεῖα εὐσέβεια ἀσπάζεται τὴν κομποφακελορρήμοσύνην (*)· καὶ ἰδοὺ παράδειγμα.

Πολλάκις οἰκοδομοῦνται εἰς τὸ αὐτὸ μέρος πολλοὶ ναοὶ· καὶ ἐπειδὴ οἱ οἰκοδομήσαντες αὐτοὺς, εἰ καὶ κρύπτονται ὑπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀληθῆ ὁμῶς σκοπὸν ἔχουσι τὸ κέρδος, καταφεύγουσιν εἰς ἐγκόσμια ἐπιχειρήματα, ἱκανὰ νὰ σαγηνεύσωσι τὰ ἀπολωλότα πρόβατα. Προσλαμβάνουσι λοιπὸν ὀνομαστὴν τινα prima dona, ἣτις ἀναμιγνυομένη μετὰ τοῦ χοροῦ τῶν ψαλτῶν, τραγῶδει τι ἐκ τῆς Νόρμας, τῆς Λου-

(1) Relazione dell'Ambascieria a Constantinopoli di Gianfrancesco Morosini Bailo della Rep. di Venezia dal 6 Maggio 1582 al 12 Giugno 1583. Ven. 1854. p. 26.

(*) Οὕτω, καταλλήλως νομίζω, κατ' Ἀριστοφάνην, μετέφρασα τὸ humbug τῶν Ἀμερικανῶν.

κίας ἢ ἄλλου τινὸς μελοδράματος, ὅπως δι' αὐτῶν φέρωσιν εἰς μετάνοιαν καὶ κατάνυξιν τὰς ἀσεβεῖς ψυχάς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχουσι δυστυχῶς καὶ ψυχὰι πεπωρωμέναι ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἐπενόησαν διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἄλλον τρόπον, τὸν ἐξῆς· στέλλουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἰερουσαλήμ ἢ καὶ τὰς Ἰνδίας νέον τινὰ ἱεροκήρυκα (smart young preacher) ὅπως μελετήσῃ τὰ ἔθνη τῶν λαῶν, συναγάγῃ διδακτικά καὶ περιέργα ἀνέκδοτα καὶ μορφώσῃ κρίσεις περὶ τε ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων· οὗτος δ' ἐπανέρχόμενος μετὰ τινος χρόνου, τὸ χαρτοφυλάκιον ἔχων πλήρες σημειώσεων, συντάσσῃ ὁμιλίαις· καὶ ὅπως δελεασθῶσιν οἱ πιστοὶ δημοσιεύονται εἰδοποιήσεις διὰ τε ἐφημερίδων καὶ τοιχοκολλήσεων καὶ κατ' οἶκον ἀποστολῶν, ἀναγγέλλουσαι τὴν ἐπάνοδον τοῦ νέου ἱεροκήρυκος μετὰ διεξοδικὴν καὶ ἐπίπονον καὶ ἐπικίνδυνον περιήγησιν, ἧς τινος τὰς περιεργοτάτας περιπετείας θέλει ἀναγνώσει εἰς τὴν δαίνα ἐκκλησίαν τὴν δαίνα ἡμέραν. Ἡ περιέργεια ἐρεθίζει τὰ ἀπολωλότα πρόβατα, ὅτινα σπεύδοντα ἐπανέρχονται εἰς τὴν μάνδραν, συνεισφέροντα καὶ μέρος τοῦ μαλλίου αὐτῶν.

The made plenty of money after all.

Ὁ αἰδεσιμώτατος K. Hanson κατέπεισέ ποτε ἕνα τῶν συναδέλφων του, τὸν σεβάσμιον K. Ἐλεάζαρ Οὐίλλιαμς, ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Λοδοβίκου Ιζ'. Τὸν Ἐλεάζαρ, γέροντα καὶ παλίμπαιδα, δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ κατηχήσῃ ὁ πκνοῦργος Hanson, ὥστε ἀληθῶς νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν του καταγωγὴν. Ἐνθυμήθη τὰ παιγνίδια του ὅτε ἦτο βασιλόπουλον, τὴν στολὴν τὴν ὁποίαν ἐφόρει καὶ τὰ παθήματα τοῦ στυχοῦς πατρός του. Ὅλοι ἐν γένει αἱ λεπτομέρειαι ἀνεγεννήθησαν εἰς τὴν μνήμην του, ὡς καὶ ὁ σκυτοτόμος Σίμων, ὅστις τὸν εἶχε φονεύσει πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν. Ἐλεγε δὲ ὅτι κατῴρθωσε νὰ κατὰ φύγῃ εἰς τὰς ἀχνεῖς ἐρημίας τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ἐχειροτονήθη μετὰ τινος χρόνου διαμαρτυρόμενος ἱερεὺς, δι' ὃ καὶ ἐλυπεῖτο καθὼς ἀπόγονος τοῦ Ἀγίου Λοδοβίκου.

Βεβαιωθείς ὁ αἰδέσιμος Hanson ὅτι ὁ ἐπίσης αἰδέσιμος συνάδελφός του οὐδόλως ἐδίσταζε περὶ τῆς βασιλικῆς του γενεαλογίας, παρέλαβεν αὐτὸν καὶ μετέβη εἰς Νεοεβόρακον, ὅπου πορευθεὶς πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος Putnam-Magazine, πολλὴν ἐχούσης ἀνάγκην συνδρομητῶν εἶπεν αὐτῷ·

— Ἐρχομαι νὰ σὲ προτείνω μίαν ὑπόθεσιν.

— Λέγε, κύριε.

— Ἐχεις βεβαίως ἀνάγκην νέου τινος πράγματος ὅπως ἐρεθίσῃς τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν σου. Ἐπειδὴ δὲ ἔκαμα ἀνακάλυψιν, ἣτις θὰ συνταράξῃ τὴν τε Ἀμερικὴν καὶ Εὐρώπην, ἔρχομαι νὰ σὲ τὴν προτείνω.

— Ποῖα εἶναι, κύριε, ἡ ἀνακάλυψίς σου;

— Ἀνεκάλυψα τὸν Λοδοβίκον Ιζ', τὸν ἀτυχῆ δοῦκα τῆς Νορμανδίας, τὸν ὁποῖον ὅλοι ἐνόμιζον ὡς τῶρα ἀποθ�μένον. Σὲ προτείνω λοιπὸν νὰ μοιράσωμεν τὸ κέρδος.

— Θαυμάσια! πόσους τόμους θὰ γράψωμεν!

— Ὁ βασιλεὺς γράφει προθύμως ὅσους τόμους θελήσῃ, ἕως ὅτου νὰ εὐχαριστηθῇ ἡ περιέργεια τοῦ κοινοῦ.

Ἀφοῦ ἐσυμβεβιάσθησαν καλῶς ὁ τε αἰδεσιμώτατος καὶ ὁ ἐφημεριδογράφος, ἐδημοσιεύθη κεφαλαίως γράμμασι μετὰ τινος ἡμέρας ἐπὶ κεφαλίδος τῆς Putnam-Magazine ἡ ἀγγελία αὕτη·

« Ὁ Λοδοβίκος Ιζ', διάδοχος τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας, δὲν ἀπέθανεν ἀλλὰ ζῇ καὶ ζώνεται. »

Διὰ τοῦ πρώτου ἀρθροῦ καθὼς καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων ὁ αἰδεσιμώτατος Hanson διηγήθη τὴν ὡς ἐκ θαύματος γενομένην ἀνακάλυψιν τοῦ ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Λοδοβίκου Ιζ'. Ὅποια συγκίνησις! Ὅλοι ἔτρεχον τίς νὰ πρωταγοράσῃ τὴν ἐφημερίδα. Δάκρυα ἔρρευσαν ποταμῆδόν ὅτε ἀνέγνω τὸ κοινὸν τὰ δυστυχήματα τοῦ ταλαιπώρου βασιλικοῦ γόνου, καὶ μυριάδες εἰκόνων διενεμήθησαν, ὅπου ἐζωγραφεῖτο ὁ διάδοχος φέρων διαμαρτυρομένου ἱερέως ἔνδυμα. Ἀμέσως ἐγένετο ἔρκνος ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ πάντες ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ Ἐλεάζαρ Οὐίλλιαμς ἦτο ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πατρὶ του.

Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ὁ ἐνθουσιασμός· συζητήσεις πολλαί, ἐπίτηδες ὑπενεργηθεῖσαι, ἐδελέαζον τὸ κοινόν, καὶ ἡ ἐπίνοια ἐφαίνετο εὐδοκίμουσα κατὰ πάντα, ὅτε ἡ τύχη ἔστρεψεν ἀπροσδοκῆτως τῇ πρόσωπον ἀπὸ τῶν δύο αἰδεσιμωτάτων. Ἡ μήτηρ τοῦ Λοδοβίκου Ιζ', ἐλθοῦσα αἰφνης, ἀνέτρεψεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ οἰκοδόμημα. Ἦτο δὲ αὕτη μαύρη γραῖα ὑπέργηρος, τρομερὰ στίγματα φέρουσα εἰς τὸ πρόσωπον, ἣτις, ἀθυμοῦσα διὰ τὴν τόσπην βραδύτητα τοῦ υἱοῦ της, ἤλθε μόνη νὰ τὸν ἀναζητήσῃ. Ὅτε δὲ εἶδεν αὐτὴν ὁ αἰδεσιμώτατος Hanson·

— Θεέ μου! ἐδόκησεν ὡς περ κεραυνοβοληθεῖς. Εἶχες λοιπὸν μητέρα, μεγαλειότατε Ἐλεάζαρ!

— Ναί, ἀπεκρίθη οἰμώξας ὁ βασιλόπαις· ἀλλὰ δὲν ἦτο σφάλμα μου.

— Γίέ μου! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα, ἐναγκαλισθεῖσα μετὰ δακρύων τὸν Λοδοβίκον Ιζ'.

— Ἐχε ὑγίαν, γλυκύ μου ὄνειρον! ἀνεφώνησεν ὁ αἰδεσιμώτατος Hanson, ἀνυψώσας πρὸς οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ δὲ Ἐλεάζαρ Οὐίλλιαμς ἐπανελάβε τὸ ἱεραικόν του ἐπάγγελμα, εἰ καὶ ἐπέμενε πιστεύων ὅτι, καθ' ὃ τὸν ἐβεβαίωσεν ὁ αἰδεσιμώτατος Hanson, εἶναι υἱὸς τοῦ Λοδοβίκου Ιζ'.

Ἀλλ' ὁ πάντων κομποφακελοφόρημονέστερος εἶναι ὁ γνωστός ἡμῖν Βαρνούμ, ὅστις, ἂν ἐπεδίδετο εἰς

τὴν διπλωματίαν, βεβαίως θὰ ἐξισούτο καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Τελλεφράν. Ναὶ μὲν πάντες γινώσκουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ὅτι ἐπιφανεστάτη τῶν ἐπινοιών αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ τῆς εὐρέσεως τῆς τροφοῦ τοῦ Οὐάσιγκτον· ἀγνοοῦσιν ὅμως καὶ τὰς περιστάσεις αἵτινες ἐγέννησαν τὴν λαμπρὰν ταύτην ἰδέαν. Ὁ Βαρνούμ ἦτο μικρὸς γραφεὺς εἰς ἐμπορικὸν τινα οἶκον, ἀποστελλόμενος συνεχῶς εἰς ὑπηρεσίαν. Καὶ ποτε ἀπερχόμενος διὰ θαλάσσης εἰς Νέαν Ἀὐρηλίαν, ἀπέβη εἰς Τένεσση, κατὰ τὸν Μισισσήπην, ὅπου ὁ πλοίαρχος τοῦ ἀτμοπλοίου εἶχεν ἀνάγκην νὰ προμηθευθῇ ξύλα. Ἐκεῖ ἤκουσέ τινα ὁμιλοῦντα περὶ μαύρης γραΐας, διηγουμένης συνεχῶς περιστάσεις τινὰς τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Οὐάσιγκτον. Τοῦτο ἤρκεσεν εἰς τὸν ἐφευρετικὸν νοῦν τοῦ Βαρνούμ· ἀμέσως ἀφῆκε τὸ ἀτμόπλοιον, παρητήθη τοῦ ἐμπορίου καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκδιάσῃ τὴν τύχην ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀποταθεὶς λοιπὸν πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς γραΐας ἠγόρασεν αὐτὴν ἀντὶ τριακοσίων δραχμῶν, καταχαίροντος ἐκείνου ὅτι ἐξεφορτώθη ἄχρηστον βάρος· καὶ ἀφοῦ παρέλαβεν αὐτὴν ἐγένετο μεταξὺ τῶν δύο ὁ ἐξῆς διάλογος.

— Λοιπὸν, καλὴ μου γραΐα, σὺ ἔλαβες τὴν μεγίστην τιμὴν νὰ βυζάξῃς τὸν Οὐάσιγκτον;

— Ὁχι δὲ, αὐθέντα μου, τὸν ἐγνώρισα μόνον ὅταν ἦτον παιδίον καὶ πολλάκις ὠμίλησα μὲ αὐτόν.

— Λανθάνεσαι, γερόντισσα· σὺ τὸν ἐβύζαξες μὲ τὸ ἰδίόν σου γάλα, εἰμι βεβαίως.

— Μὲ συγχωρεῖτε, αὐθέντα, δὲν σᾶς εἶπαν τὴν ἀλήθειαν· ἐγὼ εἶμαι πτωχὴ, ἀλλὰ τιμία, καὶ ἡ συνειδήσίς μου . . .

— Τί θὰ εἰποῦν αὐτὰ τὰ μωρολογήματα; τί συνειδήσιν μὲ λέγεις; . . . Μάθε ὅτι σὺ ἐβύζαξες τὸν Οὐάσιγκτον· εἰμι βεβαιότατος ὅπως μὲ βλέπεις καὶ σὲ βλέπω· καὶ ὁ λόγος ἀνθρώπου ὅποιος ἐγὼ, εἶναι ἀξιοπιστότερος τῶν φλυαριῶν μιᾶς μαύρης γραΐας, ἢ ὅποια ἔχασε τὸ μνημονικόν της. Διὰ ποῖον μ' ἐπῆρες, παληόγρη; Τώρα σὲ ρίπτω κάτω, καὶ κάμνω τὰ ζαρωμένα σου κρέατα ὡς ἀν' ἀστακὸν βρασμένον.

— Συγχωρήσατέ με, αὐθέντα μου, συγχωρήσατέ με.

— Ὁχι, ὄχι . . . ἀγία γυναῖκα, ἐγὼ πρέπει νὰ σὲ ζητήσω συγχώρησιν διὰ τὸν ἄτοπον θυμὸν μου. Τώρα τὸ ἐννοῶ· ἠθέλησας μετριοφρονοῦσα νὰ κρύψῃς τὴν ἀλήθειαν, διὰ ν' ἀποφύγῃς τὰς τιμὰς τῶν ὁποίων εἶσαι ἀξία. Ὅποια θαυμασία γυναῖκα! ἔχεις ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλα τὰ προτερήματα! Ἡ ἐκφρασίς τοῦ προσώπου σου, ἂν καὶ ζαρωμένου ἀπὸ τὴν ἡλικίαν, μαγεύει τὴν καρδίαν μου. Ναὶ, ναὶ, ἡ θεία πρόνοια, κρίμασιν οἷς οἶδε, δὲν ἦτον δυνατόν νὰ ἐκλέξῃ ἄλλην διὰ νὰ βυζάξῃ τὸν μέγαν, τὸν ἀ-

θάνκτον Οὐάσιγκτον. Πόσον πρέπει νὰ ἦσαι εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος.

— Καλέ μου αὐθέντα!

— Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· πρέπει καὶ ὁ λαὸς, ὁ ὅποιος σὲ ἀγαπᾷ χωρὶς νὰ σὲ ἴδῃ ποτὲ, καὶ φλογίζεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σὲ γνωρίσῃ, πρέπει ν' ἀκούσῃ τὴν γλυκεῖαν φωνήν σου. Ἀφοῦ ἐβύζαξες τὸν πατέρα τῆς πατρίδος, ἐννοεῖται ὅτι καὶ σὺ εἶσαι μήτηρ τῆς πατρίδος.

— Τί τιμὴ διὰ μίαν μαύρην εἰς τὰ γηράματά της! Μὲ φαίνεται ὅτι ὀνειρεύομαι καὶ δὲν ἔμπορῶ νὰ κρητήσω τὰ δάκρυά μου.

— Ἄρες νὰ τρέξουν τὰ πολύτιμα αὐτὰ δάκρυα. Πλάσμα οὐράνιον! ὁ λαὸς σὲ περιμένει διὰ νὰ καταφιλήσῃ τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων σου.

— Ὡ καλέ μου αὐθέντα, μεγάλη τιμὴ εἰς ἐμέ· πῶς ν' ἀνθέξω εἰς τοιαύτην εὐτυχίαν! ἡ καρδία μου σπαράττεται.

— Ναὶ, ἡ γενναία αὐτὴ καρδία, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν τοσάκις ἀνεπαύθη ἡ κεφαλὴ τοῦ παιδίου, τὸ ὅποιον μὲ τὴν ἡλικίαν ἐγένετο ἄνδρας, καὶ μὲ τὸν καὶρὸν πατὴρ τῆς πατρίδος. Εἰπέ με σὲ παρακαλῶ ὅτι σὺ τὸν ἐβύζαξες ὥς τὸ ἀκούσω ἀπὸ τοῦ στόμα σου καὶ εὐθὺς θὰ πέσω νὰ καταφιλήσω τὰ πόδιά σου.

— Ὡ! τὸ κεφάλι μου γυρίζει! Κοντεύω νὰ τὸ χάσω! ἐτρελάθηκα. . . Βέβαια, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἐγὼ ἐβύζαξα τὸν Οὐάσιγκτον.

— Δόξ' σοι ὁ Θεός! ἐγύρισε τὸ μνημονικόν σου. Εὐθὺς λοιπὸν ἐτοιμάσου, πάρε τὰ κουρέλιά σου καὶ ἄς τρέξωμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς λαοὺς, οἱ ὁποῖοι σὲ περιμένουν μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

Καὶ ἀμέσως ὁ Βαρνούμ, ἐφόδιον ἔχων τὴν μαύρην γραΐαν μετέβη εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν καὶ ἐκείθεν εἰς πάσας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς· τοσούτοι δὲ εὐδοκίμησε τὸ ἐμπόριον τοῦτο, ὥστε ἐκ τοῦτε προέβη καὶ εἰς ἄλλα σπουδαιότερα.

Ἄλλοτε πάλιν ἐνοικιάσας ὅλα τὰ ἀτμόπλοια, ὅσα μεταφέρουσιν ἐπιβάτας εἰς τὰ πέριξ τοῦ Νεο-βοράκου, ἀνήγγειλεν ὅτι μεγάλη ταυρομαχία θέλει συγκροτηθῇ, εἰς τὴν ὁποίαν δέχεται δωρεὰν πάντας τοὺς κατοίκους τῶν μερῶν ἐκείνων. Καὶ οἱ μὲν ταῦροι, καταβάντες εἰς τὸ στάδιον, οὐ μόνον δὲν συνεκρούσθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐφάνησαν χαίροντες ὅτι συνηντήθησαν, διὸ καὶ δυσηρεστήθη τὸ πλῆθος· τὸ ἐκ τῶν ἀτμοπλοίων ὅμως κέρδος ὑπερέβη τὰς προσδοκίας τοῦ Βαρνούμ.

Ἀλλὰ πρὸς τῇ ταυρομαχίᾳ ταύτῃ, ἀναγκαῖον νὰ θαυμάσωμεν καὶ τὴν τεταρχειυμένην σειρὴν τοῦ Βαρνούμ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν κολοσσιαῖαι ἐφημερίδες καὶ συν-οδίαι μουσικῶν ἀνήγγειλον εἰς τὸ δημόσιον τὴν ἀ-

νακάλυψιν σειρήνος, ἐκ τῶν μυθολογουμένων, οὕσαν κατὰ τὸ ἥμισυ γυναῖκα καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἰχθύν, ἀνακάλυψιν γενομένην ὑπὸ ἀλιδίων, περὶ τὴν ἀλιάδα τῶν ὁποίων ἐνήχето μελωδοῦσα. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ ἀλιδεῖς, ἀνκίσθητον ἔχοντες τὴν ἀκοήν, δὲν ἐγοητεύθησαν ὑπὸ τῆς μελωδίας ὅπως πάλαι ὁ Ὀδυσσεὺς, τὴν ἐκαμάκισαν ἀπανθρώπως καὶ ἀπέσυραν εἰς τὸ κατὰστρωμα, ἐνῶ ἔψαλλε μ' ἐκπνέουσαν φωνὴν κύκνειον ᾄσμα, τὸ περιπαθεὶς νομίζω ἐκείνο τῆς Λουκίας, μεθαρμοσθὲν εἰς τὴν φωνὴν τῆς. Ταριχευθεῖσα δὲ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἀλιδίων, προσεφέρθη εἰς τὸ ἐθνικὸν μουσεῖον τοῦ Βαρνοῦμ, πλουσιώτατον ἤδη ὄν, κατὰ τὴν ἀγγελίαν, καὶ πολλῶν ἄλλων μοναδικῶν περιέργων.

Τὸ θαυμάσιον ζῶον εἴλκυσεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον πλῆθος ἀνθρώπων, ἐρχομένων ἐπίτῃδες ἐξ ἀπωτάτων ἐπαρχιῶν· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡ περιώνυμος σειρὴν ἦτο παραγέμισμα ἐξ ἀχύρου, πέριξ ἔχον κάλυμμα στιλπνοῦ δέρματος, καὶ ὅτι τὸ πρόσωπον ἦτο κήρινον. Ἀντὶ ὅμως ν' ἀγανακτήσῃ τὸ κοινόν, ἐξεκαρδίσθη διὰ τὴν ἐπίνοιαν, καὶ τὸ νοστιμώτερον ἐξ ἀκολουθεῖ μεταβαίνον ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ πρὶν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ μυθολογικοῦ τέρατος. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Βαρνοῦμ ἐκέρδησεν ἐκ τούτου ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων.

Ἀλλ' ἰδοὺ τὸ ἄκρον ἄωτον τῶν ἐπινουῶν τοῦ καθηγεμόνος τούτου τῶν κομποφακελορρήμωνων, τὸ ἐπακρον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ δαιμονίου αὐτοῦ νοός. Ἐννοῶ δὲ τῆς μελωδοῦ Jenny Lind τὴν εἰς Ἀμερικὴν μετάβασιν, τὴν ἄλλην αὐτὴν οὐδύσσειαν ἥτις, κατὰ τὴν εὐρεσιν τοῦλάχιστον, μοι φαίνεται πολὺ ἀνωτέρα τῆς τοῦ Ὀμήρου.

Τὸ ἀξιοσημεῖωτον δὲ εἶναι ἡ βαθεῖα γνώσις ἣν ἔχει ὁ Βαρνοῦμ τοῦ περαδόξως ἀφελεστάτου κοινοῦ πρὸς ὃ διευθύνεται· πᾶς ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ θ' ἀνεκρύπτει τὴν Jenny Lind τὴν πρώτην ψάλτριν τῆς οἰκουμένης, ἀνωτέραν καὶ τῆς Γρίτζι καὶ τῆς Μαλιθράν καὶ τῆς Καταλάνης καὶ αὐτῆς τῆς τεταριχευμένης σειρήνος· ἐκεῖνος ὁμοῦ, καταφρονῶν τὰ κοινὰ καὶ χυδαῖα ταῦτα, περιέβαλε τὸ πρᾶγμα διὰ θρησκευτικῆς τιμῆς χροῖας, ἀσπαστῆς σήμερον εἰς Ἀμερικὴν. Ἐβεβαίωσε λοιπὸν ὅτι ἡ περιμενομένη ψάλτρια ἔχει μόνον ἐπιχάρितον ἐξωτερικὸν γυναικὸς, ὅτι ὁμοῦ πράγματι εἶναι ἄγγελος, ἀληθὴς ἄγγελος καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, ὅπως φέρῃ εἰς θεογνωσίαν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς ἀρρήτου μελωδίας του. Παρέστη δὲ τὸν ἄγγελόν του ὡς ἐμβλημα ὁσιότητος καὶ ἀγνότητος, ὡς σύμβολον τῆς νέας Ἀμερικῆς, καὶ ὠνόμασεν αὐτὸν παρθένον τοῦ νέου κόσμου· τρία δὲ ἔτη πρὶν τῆς ἐλευσεώς της, ἐξέκαυσε διὰ τῶν ἐφημερίδων, τῶν ὁποίων τὸν ἀριθμὸν μόνος ὁ Θεὸς γινώσκει, τὸν ἐνθουσιασμὸν, τὴν περιέργειαν, τὴν εὐλό-

γειαν τοῦ κοινοῦ, δαπανήσας εἰς παντοειδεῖς ἀγγελίας διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων· ὅτε δὲ ἐπείσθη ὅτι προδιετέθη ἱκανῶς τὸ κοινόν, ἀνήγγειλεν ὅτι μεταβαίνει εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀγγέλου.

Τρεῖς ὁλόκληροι μῆνες παρήλθον μετὰ πύρετώδους ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγωνιώσης προσδοκίας· τὸ ὄνομα τῆς παρθένου τῆς Ἀμερικῆς ἐκσφενδονίζεται ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, καὶ σωρὸς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν περιπλανῶνται ἀκατάπαυστα εἰς τὸν λιμένα, ὅπως προσαγορεύσωσι πρῶτοι τὸν ἐπουράνιον ἄγγελον. Βοή οὐρανομήκης ἠκούσθη ὅτε τὸ φρούριον ἀπήντησε διὰ βολῆς κανονίου εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ κομίσαντος τὴν σεμνὴν Jenny. Ἐσφιγγον τὰς χεῖρας ἀλλήλων, ἐνηγκαλίζοντο, ἐκλιον. Ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἦτο τὸ ἀτμόπλοιο, μέχρι τοῦ ξενοδοχείου ὅπου ἐμελλε νὰ καταλύσῃ ἡ διαδόχτος ψάλτρια, ἦτοι εἰς διάστημα ἡμίσεως μιλλίου, ἔστρωσαν τάπητας ὅπως μὴ ἐγκίσωσι τὴν γῆν οἱ ἱεροὶ τῆς πόδες. Καθ' ἑσπέρας μουσικαὶ ἐπαιάνιζον ὑπὸ τὸ κατάλυμά της, καὶ ἀληθὴς πανήγυρις ἐγένετο καθ' ὅλον τὸ Νεοεβόρακον. Αἱ κατασκευάζουσαι πετάσους, οἱ μάγειροι, κατεσκεύαζαν πετάσους καὶ φαγητὰ φέραντα τὸ ὄνομα Jenny Lind, καὶ γυναῖκες ἐλειποθύμουν δασάκις ἠτένιζον τὴν ἀγγελικὴν ἀθωότητα τῆς μελωδοῦ. Ἐπὶ τέλους ἦλθε καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀγγέλου. Ὁ Βαρνοῦμ, ἐπιθυμῶν νὰ ἐξάψῃ ἐτι μᾶλλον τὸν ἐνθουσιασμὸν, ἀνήγγειλεν ὅτι αἱ κυριώτεραι θέσεις θὰ ἐξετίθεντο εἰς πλειστηριασμὸν. Μεταξὺ δὲ τούτων ὑπῆρχε μία ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς, ἦτοι θρανίον τετορευμένον καὶ περίχρυσον, τὸ ὅποιον, πλειστηριασθὲν, ἠγόρασέ τις πιλοποιὸς ἀντὶ δύο χιλιάδων τετρακοσίων φράγκων. Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ὁ πιλοποιὸς ἐγένετο πλούσιος, διότι πλῆθος πολὺ συνέρρεεν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ὅπως παραγγεῖλῃ πῖλους· οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ θαυμάσωσι τὴν Jenny Lind, ἤθελον νὰ ἴδωσι τοῦλάχιστον τὸν πιλοποιόν, ὅστις ἐμελλε νὰ καθήσῃ τόσῳ πλησίον της.

Τὸ ἑσπέρας τῆς πρώτης μουσικῆς συμφωνίας, εἰς τὴν ἀχανῆ αἴθουσαν τοῦ Castle-Garden, ἡ εἰσπραξὶς ἀνέβη εἰς ἐννεήκοντα χιλιάδας φράγκων· τὸ δημόσιον ἀνέμενεν ἐναγώνιον τὴν παρθένον, καὶ ἀνεξήγητος ὑπῆρξεν ἡ συγκίνησις ὅτε ἀνοιγείσης τῆς θύρας ἐφάνη ἡ Jenny Lind, ἥτις πηδῶσα ἐφθασεν εἰς τὴν ἄκραν, καὶ τὸ ἦθος ἔχουσα ἀφελὲς καὶ ἐκστατικὸν περιέφερε τὸ βλέμμα εἰς τὸ πλῆθος. Οὕτως πῶς παρουσιάζεται πάντοτε ἡ ἀηδὼν τῆς Σουηδίας, ὡς παιδίον ζωηρὸν, τὸ ὅποιον διαφυγὸν τὴν προσοχὴν τῆς τροφοῦ τρέχει καὶ σκιρτᾷ. Τέλος πάντων ἡ μουσικὴ ἤχαι, καὶ ἀπὸ τῶν θείων χειλέων τοῦ ἀγγέλου διασκορπίζονται οἱ πρῶτοι παθητικοὶ τόνοι

τῆς *Casta diva*. Τί δὲ συνέβη; ὅ,τι συμβαίνει ὁσάκις ἐξογκοῦται ἡ ἀξία τῶν ἀνθρώπων, ὅσον μεγίστη καὶ ἂν εἶναι πράγματι· τὸ πλῆθος δηλαδὴ εὗρεν αὐτὴν κατωτέραν τῆς φήμης τῆς.

Ὁ Βαρνούμ ἰδὼν ὅτι ἡ ἀγγελικὴ του κερδοσκοπία ἀπετύγγανεν, ἐσφορίσθη ἐν ἀκαρεῖ ἐπίνοϊαν, ἥτις μετέβαλε τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ κοινοῦ εἰς ἀληθῆ παρὰ φροσύνην. Μόλις ἐτελείωσεν ἡ *Diva*, καὶ προβάς εἰς τὴν σκηνὴν ἐζήτησε συντετριμμένη τῇ καρδίᾳ τὴν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ τὸν θόρυβον διαδέχεται πάραυτα βαθεῖα σιωπὴ καὶ ἐκεῖνος κατανυγείς ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐξικιτούμενος, ὡς φαίνεται, τὴν θεῖαν ἔμπνευσιν εἶπε·

«Κυρίαι καὶ Κύριοι!

«Ὅσον ἀνάξιος καὶ ἂν εἶμαι ἐρχόμενος ἐνταῦθα νὰ ὁμιλήσω μετὰ τὰ ἐπουράνια μέλη δι' ὧν ἐγοήτουν ὅμως ὁ ἄγγελος τῆς νέας Ἀμερικῆς, ἡ περθένας τοῦ νέου κόσμου, δὲν δύναμει νὰ σιωπήσω περαιτέρω τὸ μουσικὸν τῆς γενναίας αὐτῆς καρδίας. Ἡ *Jenny Lind*, Κύριοι (προφέρων δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο μετ' εὐλαθείας ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ ἄνω), ἡ *Jenny Lind*, οἰκτείρουσα τὰ παθήματα τῶν πτωχῶν, ἐπιθυμεῖ ν' ἀνακουφίσῃ τὸ κατὰ δύναμιν αὐτὰ· διὸ παρὰ χωρεῖ εἰς αὐτοὺς ὁλόκληρον τὴν εἰσπραξίν τῆς ἐσπέρας ταύτης, ἥτοι ἐνενήκοντα χιλιάδας φράγκων, ἅτινα θέλω ἐγχειρίσει· κατὰ διαταγὴν τῆς εἰς τὸν δῆμαρχον τῆς πόλεως, ὅπως διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.»

Χειροκροτήσεις καὶ εὐφημιαί· ἔσσειαν τὰ θεμέλια τοῦ θεάτρου· διότι ἡ ἀμερικανικὴ φύσις, ὀλίγον γενναϊόδωρος, ἐθεώρησε τὴν βασιλικὴν ταύτην δωρεάν ἀληθῶς οὐρανίαν, κατατάττουσαν τὴν *Jenny Lind* μεταξὺ τῆς χορείας τῶν Χερουδαίμ καὶ τῶν Σεραφείμ. Πολλοὶ περιεπύχθησαν ἀλλήλους κλαίοντες, καὶ ἄλλοι συνέσφιγγον ἀμοιβαίως τὰς χεῖρας· ὁ δὲ πιλοποῖς, ὠφελούμενος ἀπὸ τῆς γενικῆς ταύτης συγκινήσεως, ἐφάνη λειποθυμῶν εἰς τὸ τετορευμένον θρανίον του.

Μετ' ὀλίγον ἐπανελήφθη τὸ ἄσμα, τὸ ὅποιον διεδέχθησαν εὐφημιαί, φωναί, εὖγε καὶ συριγμοί, οἵτινες ἐν Ἀμερικῇ, ἐναντίον τῆς εὐρωπαϊκῆς συνηθείας, μαρτυροῦσι μεγίστην ἐπιδοκιμασίαν.

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν του ὁ Βαρνούμ παρέτριψε τὰς χεῖρας ἐν εἰδὲι εὐχαριστήσεως, ὡς νικήσας νίκην τελείαν. Καὶ τῶντι δὲν ἐβράδυνε νὰ περιέλθῃ ἐν θριάμβῳ μετὰ τῆς χρυσοτόκου ἀηδόνης· πᾶσαν τὴν Ἀμερικὴν καὶ νὰ θησαυρίσῃ δολλάρια. Ποτὲ ἀπ' αἰῶνος δὲν συνετάραξε τὰ νεῦρα τῶν ἀνθρώπων τοιοῦτος ἐνθουσιασμός· καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ Ὀρφέως ἐξηλείφθη ἀπὸ τὰ θαύματα τῆς *Jenny Lind*.

Μίαν τῶν ἡμερῶν πλῆθος πολὺ, δωροδοκηθὲν νομίζω ὑπὸ τοῦ Βαρνούμ, συνελθὼν ὑπὸ τὰ παράθυρα

τῆς περιωνύμου ψαλμοδοῦ, ἐζήτει νὰ ἴδῃ αὐτήν. «Θέλομεν νὰ ἴδωμεν τὸν ἄγγελον, τὸν ἄγγελόν μας, τὸ σύμβολον τῆς νέας Ἀμερικῆς»· ἀντὶ ὅμως τοῦ ἀγγέλου ἐφάνη ἐκεῖνος καὶ ἠγόρευσε τάδε·

«Κυρίαι καὶ κύριοι! Ὁ ἄγγελος, τὸν ὅποιον εὐλαθείᾳ βεβαίως φερόμενοι ζητεῖτε νὰ προσκυνήσετε, προσεύχεται τὴν ὥραν ταύτην. Κατάρθωσα ὅμως νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα, ὅπου ἡ ψυχὴ του ἀνυψοῦται πρὸς οὐρανὸν, ὅπως λάβῃ ἄνωθεν τὸ θεῖον δῶρον ἀρρήτου μελωδίας, καὶ εἰπὼν αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν σας, ἤκουσα ὅτι δὲν δύναται τὴν ὥραν ταύτην νὰ εἰσκούσῃ τὰς εὐμενεῖς ὑμῶν ἐπιθυμίας· ἀλλ' ἐπιθυμῶν νὰ συντρέξῃ εἰς ἀνακούφισιν τῶν παθημάτων τῶν ἔρρανων, χορηγεῖ εἰς αὐτὰ δεκαπέντε χιλιάδας φράγκων.»

Καὶ αἱ μὲν ἐφημερίδες διεσάλπιζον τὴν ἀνεξάντλητον φιλάνθρωπίαν τῆς *Jenny Lind*, τὸ δὲ βαλάντιον τοῦ Βαρνούμ ἐξωγοῦτο ἀδιακόπως.

Ἀλλ' ἦλθε καὶ τῆς ἐξεγέρσεως ἡ ὥρα, ὅτε διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ὁ ἄγγελος, κόψας τὰ πτερὰ του, ἔμεινεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐγένετο οἰκοδόσποινα ὡς πᾶσαι αἱ ἄλλαι θνηταὶ γυναῖκες. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσι τὴν εἶδῃσιν ταύτην· ὅτε ὅμως ἐβεβαιώθησαν ὅτι τὸ οὐράνιον πλάσμα ἐνυμφεύθη τὸν Κ. Γολσμῖθ, κυμβαλοποιὸν φοροῦντα ὀμματουάλια, καὶ εἶδον ἐν αὐτῷ μικράν τινα ἐξόγκωσιν, μαρτυροῦσαν γλυκεῖας μητρὸς ἐλπίδας, φωναὶ φρίκης ἀντήχησαν πανταχοῦ καὶ τινες μάλιστα ἐδόξαζον ὅτι προσεβλήθησαν καὶ αὐτὰ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ κατευνάσθη μὲν ἐπὶ τέλους ἡ ἀγανάκτησις, ἀλλ' οὐδεὶς πλέον παρίστατο εἰς τὰς ἐσπερινὰς ἁρμονίας τοῦ πρώην ἀγγέλου· διὸ ὁ Βαρνούμ ἠναγκάσθη νὰ διανείμῃ δωρεάν εἰσιτήρια. Κοινὴ τις ἁμαξία ἔφερε μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου αὐτήν, τῆς ὁποίας τὸ ἀσυγχώρητον σφάλμα ἦτο ὅτι ἠγάπησε, καὶ μόλις ἀνηγγέλθη ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων ὅτι ἀνεχώρησεν εἰς Εὐρώπην ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Γολσμῖθ· ἀλλ' ὁ Βαρνούμ, ἀκαταγώνιστος κατὰ τε τὴν ἐφοδὸν καὶ τὴν ὑποχώρησιν, ἐξέθετο εἰς τὸ μουσεῖον αὐτοῦ τὴν μαρμαρίνην προτομὴν τῆς ἐνδόξου *Jenny Lind*, λαξευθεῖσαν πρὸ τοῦ γάμου τῆς.

Τὸ οὐσιωδέστατον δὲ συμπέρασμα τούτων ὅλων εἶναι ὅτι, ἐντὸς τινῶν μηνῶν, ὅτε ἄγγελος καὶ ὁ ὀδηγὸς τοῦ ἀγγέλου ἐκέρδησαν τὸ εὐτελὲς ποσὸν δύο ἑκατομμυρίων φράγκων.

(Ἔπεται συνέχεια.)